

Reven som predator - innledning til paneldebatt

Av Morten Kraabøl

Predatorseminar på Ljosheim den 3. og 4. desember 2010

Arr.: Fjellstyrene i Stjørdal

Presentasjon av meg selv...

- ▶ Forsker i økologi ved NINA Lillehammer
- ▶ Forfatter av bøkene "*Rev og revejakt*" (2003), "*Derfor biter fisken*" (2008) og "*Veien til jegerprøven*" (2010)
- ▶ Deltar i forskerteam på sårballistikk (kulers drepeevne)

Hva vet vi om reven som predator?

- ▶ Forskning fra inn- og utland
- ▶ Den kulørte jaktpressen
- ▶ Våre egne erfaringer/tradisjoner

Noen eksempler på "sannheter" om reven som predator;

- ▶ Reven tar 60-70 % av rådyrkillingene hvert år
- ▶ Reven røver tre av fem skogsfuglreir
- ▶ Reven spiser de fleste rypekyllingene
- ▶ Reven kan ta nesten all hare i skogsterreng
- ▶ Er det tomt for jaktbart små- og mellomvilt pga. reven???

Et eksempel med påstått predasjon på orrfugl fra den kulørte jaktpressen

▶ Gaupe	30 %	av orrfuglbest.
▶ Rev	70 %	=
▶ Mår	40 %	=
▶ Grevling	15 %	=
▶ Røyskatt/snømus	20 %	=
▶ Sum rovfugler/kråker/måker	70 %	=
▶ Jakt	40 %	=
▶ Sykdom	10 %	=
▶ Kraftledninger	60 %	=
▶ Sum årlig dødelighet:	<u>355 %</u>	??????????☺

Et annet eksempel med rådyr; predasjon, jakt, påkjørsler, sult og snø

- ▶ Reven tar 60-70 % av årets killinger
- ▶ Gaupa tar 80-90 % av rådyrene om vinteren
- ▶ Jegere skyter 30-50 % av høstbestanden
- ▶ Trafikken dreper 20-40 % av rådyrene om vinteren
- ▶ Sult, sykdom og snøforhold dreper 30-60 % av rådyrene utpå ettervinteren

- ▶ **Til sammen 220-290 % av rådyrene dør altså hvert år...?????☺**

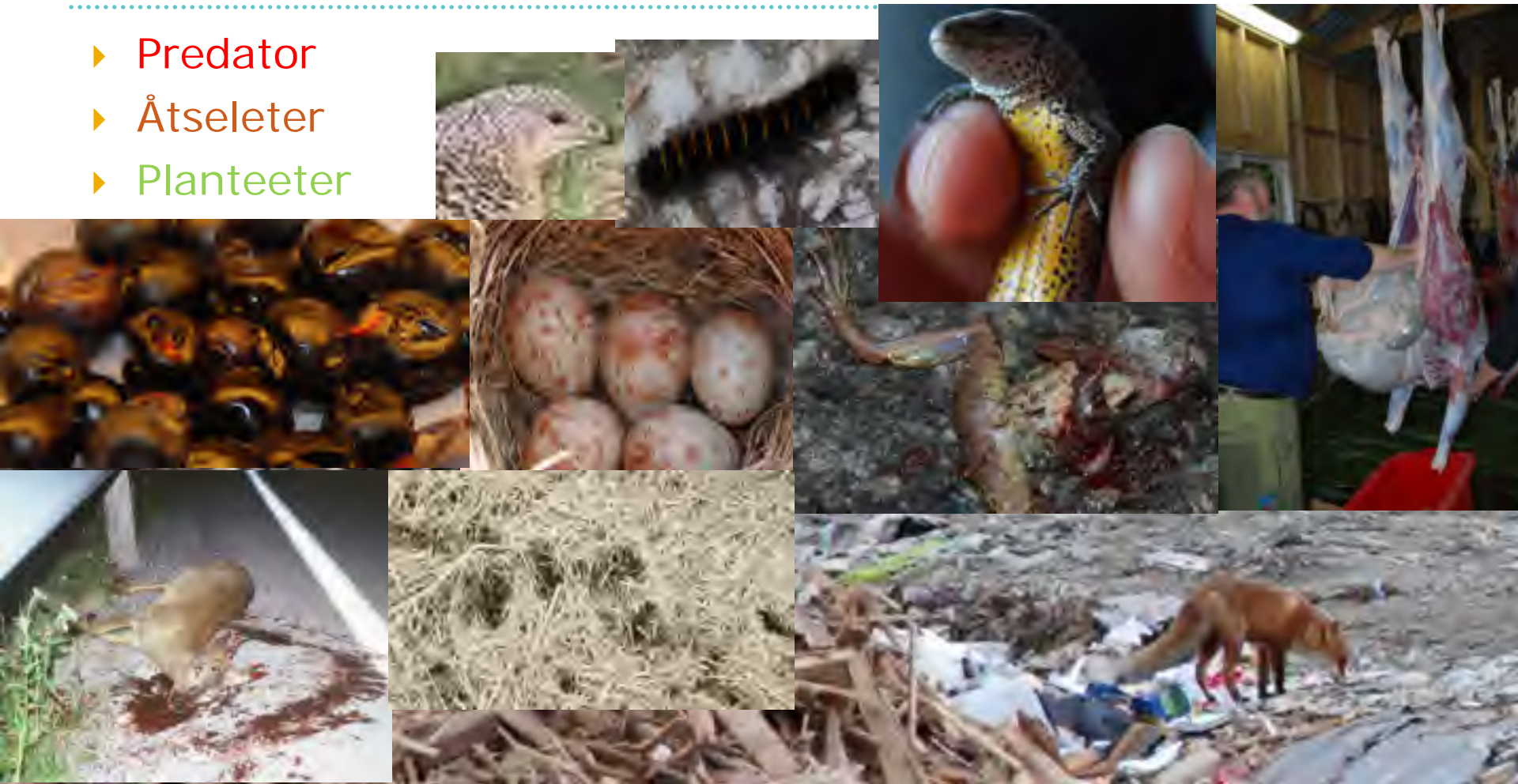
Hva er sannheten?

- ▶ Summen av dødelighet som følge av predasjon, jakt, snø, kulde, sykdom og trafikk er vesentlig lavere enn 100 % !!!
- ▶ Anslagsvis 30-60 %...?
- ▶ Dersom vi antar at dødsårsakene er mangfoldige så kan vi konkludere med at revens innhogg i de enkelte viltbestandene er beskjeden? Kanskje 1/10 av det som oppgis?
- ▶ Jaktpressen og jegerstanden i Norge har alltid hatt en følellesstyrt og lite fagbegrunnet agenda mot rovdyr!
- ▶ Flere hundre år med ensidig fokus har slått rot i både forvaltning og politikk
- ▶ Vanskelig å forstå økologi...!?

Reven utnytter alle slags matkilder, og klarer å leve av det som byr seg:

- ▶ Predator
- ▶ Åtseleter
- ▶ Planteeter

Avfallsplasser – en stabil og viktig næringskilde for bl.a. rev og kråkefugl

Mageanalyser av rødrev viser en mangfoldig diett

- ▶ Fugler; spurver, meiser, trost, stær, **duer**, **andefugler**, kråker, skjære, **rype**, **orrfugl**, **storfugl**, **gjess**, tamhøns, **fasan**, **egg**...
- ▶ Pattedyr; **hare**, ekorn, lemen, markmus, jordrotte, **rådyr**, sauelam...
- ▶ Krypdyr/amfibier; firfisle, orm, frosk, padde, liten vannsalamander
- ▶ Insekter/mark; kompostmark, meitemark, biller, div. larver...
- ▶ Vegetasjon/bær; blåbær, tyttebær, epler, plommer, urter, diverse gressarter, korn, frø...
- ▶ Åtsler; elg, hjort, rein, rådyr, påkjørt vilt etc.
- ▶ Slakteavfall fra jakt på hjortevilt
- ▶ Matavfall
- ▶ **Flere titalls byttedyrarter i hver revemage er vanlig!**
- ▶ **Predasjonstrykket spres på svært mange arter!**

Studie av revens diett i Tsjekkia; artsliste fra mageinnhold

<i>Erinaceus europaeus</i> (0.09)	<i>Meles meles</i> (0.09)	<i>Amphibia</i> sp. (0.54)	<i>Hymenoptera</i> sp. (1.20)
<i>Talpa europaea</i> (0.09)	<i>Felis silvestris f. catus</i> (0.09)	<i>Cottus gobio</i> (0.04)	<i>Orthoptera</i> sp. (0.22)
<i>Sorex araneus</i> (1.96)	<i>Carnivora</i> sp. (0.49)	<i>Cypriniformes</i> sp. (0.40)	<i>Prunus domestica</i> (0.22)
<i>S. minutus</i> (0.31)	<i>Sus scrofa</i> (8.39)	<i>Lumbricidae</i> sp. (1.43)	<i>Prunus</i> sp. (4.33)
<i>S. alpinus</i> (0.09)	<i>Cervus elaphus</i> (5.00)	<i>Helicidae</i> sp. (0.40)	<i>Cerasus avium</i> (0.54)
<i>Crocodyrus suaveolens</i> (0.18)	<i>Capreolus capreolus</i> (12.62)	<i>Carabidae</i> sp. (10.53)	<i>Pyrus</i> sp. (0.67)
<i>Soricidae</i> sp. (1.52)	<i>Cervidae</i> sp. (5.58)	<i>Carabidae</i> sp. – larvae (1.03)	<i>Malus</i> sp. (2.10)
<i>Lepus europaeus</i> (6.33)	<i>Ovis ammon f. aries</i> (0.13)	<i>Byrrhidae</i> sp. (0.35)	<i>Vaccinium myrtillus</i> (8.56)
<i>Oryctolagus cuniculus f. domesticus</i> (0.45)	<i>Capra aegagrus f. hircus</i> (0.04)	<i>Cuculionidae</i> sp. (0.35)	<i>V. vitis idaea</i> (0.40)
<i>Sciurus vulgaris</i> (0.40)	<i>Bos primigenius f. taurus</i> (0.09)	<i>Silphidae</i> sp. (0.35)	<i>V. uliginosum</i> (0.22)
<i>Muscardinus avellanarius</i> (0.13)	<i>Bonasa bonasia</i> (1.43)	<i>Cantharidae</i> sp. (0.13)	<i>Vaccinium</i> sp. – leaves (2.36)
<i>Arvicola terrestris</i> (3.30)	<i>Tetrao urogallus</i> (0.62)	<i>Cantharidae</i> sp. – larvae (0.13)	<i>Rubus idaeus</i> (5.35)
<i>Microtus arvalis</i> (17.80)	<i>G. gallus f. domesticus</i> (0.76)	<i>Geotrupidae</i> sp. (9.28)	<i>Sorbus aucuparia</i> (4.28)
<i>M. agrestis</i> (9.77)	<i>Galliformes</i> sp. (1.34)	<i>Staphylinidae</i> sp. (0.18)	<i>Avena sativa</i> – grain (1.07)
<i>M. subterraneus</i> (1.92)	<i>Anas platyrhynchos</i> (0.09)	<i>Chrysomelidae</i> sp. (0.35)	<i>Triticum</i> sp. – grain (1.16)
<i>Microtus</i> sp. (21.14)	<i>Anseriformes</i> sp. (0.22)	<i>Cerambycidae</i> sp. (0.45)	<i>Zea mays</i> – grain (1.07)
<i>Clethrionomys glareolus</i> (3.52)	<i>Passeriformes</i> (1.47)	<i>Elateridae</i> sp. (0.13)	<i>Poaceae</i> sp. (16.90)
<i>Rattus norvegicus</i> (0.35)	<i>Aves</i> sp. (9.70)	<i>Elateridae</i> sp. – larvae (0.04)	unidentified parts of plants (6.91)
<i>Apodemus</i> sp. (3.17)	egg shell (0.45)	<i>Scarabaeidae</i> sp. – larvae (0.49)	needles of conifers (5.66)
<i>Rodentia</i> sp. (16.82)	<i>Zootoca vivipara</i> (1.03)	<i>Coleoptera</i> sp. (1.78)	pebbles and soil (4.50)
<i>Mustela</i> sp. (0.35)	<i>Lacertidae</i> sp. (2.27)	<i>Formicidae</i> sp. (0.35)	plastics (1.74)
<i>Martes</i> sp. (0.35)	<i>Rana temporaria</i> (0.54)	<i>Myrmica</i> sp. (0.25)	indigestible items (2.45)

Skuddpremie som virkemiddel – bortkastede penger?

Bli det én rev mindre for hver rev som skytes?

- ▶ Kommer an på hvordan man ser det...
- ▶ Ca. 30 % av revene lever i revirer, og ca. 70 % er streifende rev som leter etter revir
- ▶ Hva skjer når vi skyter revirhevdende rever gjennom en vinter?
  - ▶ Streifende rev stopper opp i området mot våren
  - ▶ Streifende rev forsøker å ta over "ledige" revir
  - ▶ Det kan derfor bli mer rev om våren etter jakt sammenlignet med ingen jakt... -**revejaktas paradoks** 😊
  - ▶ Unntak; avskytning > tilsig av streifende rev
    - ▶ Krever organisert og vedvarende revejakt på strategiske steder
- ▶ Konkurransforholdet mellom mår, grevling og rev...?

Etiske betenkeligheter ved skuddpremiering som virkemiddel

- ▶ Skaper en oppfatning om at reven er **uønsket** i norsk natur av myndighetene, og må drepes for "enhver pris"
- ▶ Motiverer jegere til å skyte så snart det er en rev i sikte – økt risiko for **skadeskyting**
- ▶ Gir overdreven tiltro til at viltbestandene bør **forvaltes med våpen**
- ▶ Legaliserer **biomanipulering** og en forrykking av økologisk balanse
- ▶ Medfører **manglende respekt** for reven som vanlig jaktobjekt
- ▶ Forverrer **jaktas renommé** i samfunnet

Men likevel, -reven kan beskattes på lik linje med andre viltarter

- ▶ Tradisjonsrik, utfordrende og variert jakt på et verdig bytte
- ▶ Revejakt har større egenverdi enn nytteverdi
- ▶ Glimrende som utdanningsjakt for ungdom
- ▶ Reven er robust overfor beskatning

